

Het voorkomen van de slobeend in de westelijke Eempolders

Jan Mooij

Eempolder

Paul Keuning

Slobeend

Jaap Bikker

De bekendste weidevogels zijn de steltlopers. Er zijn echter nog andere vogels die als weidevogels worden beschouwd. Van de zangvogels zijn dat onder andere de veldleeuwerik en de graspieper. Van de eenden zijn dit de zomertaling, de kuifeend en de slobeend. Weliswaar komen ook de wilde eend en de krakeend nogal eens voor in weidegebieden, maar deze soorten zijn ook op veel andere plekken te vinden. De zomertaling is hier zeldzaam. Hij wordt ieder jaar nog wel een of meer keren waargenomen en vermoedelijk broedt hij

ook nog wel in de polder. De kuifeend is al eerder behandeld, nu is de beurt dus aan de slobeend.

De slobeend is een eend die een voorkeur heeft voor ondiep voedselrijk water, waar hij door slobberen zijn voedsel kan verzamelen. Dit komt in de polders vaak voor, met name als het water in het reservaat hoog staat. Ook de stukken weiland die in het voorjaar plasdras gezet worden om de weidevogels betere kansen te geven kunnen heel geschikt zijn. In figuur 1 en 2 zien we weer het overzicht

van alle waarnemingen en de totale aantallen per jaar. We zien dat vanaf het begin van de tellingen de aantallen gestaag afnemen. Vanaf 1986 blijven ze stabiel, met een paar uitschieters rond 1990. Vanaf 1999 nemen ze opeens toe en daarna blijven ze min of meer constant. De laatste jaren lijkt het aantal weer wat lager te zijn. In 2006 en 2010 zien we extreem hoge totale aantallen. De presentie toont hetzelfde beeld, zonder de uitschieters. Dat geeft aan dat de grote aantallen te maken hebben met relatief grote groepen.

Uit figuur 1 blijkt dat de hoge aantallen in 2006 en 2010 veroorzaakt worden door zeer hoge aantallen in maart en april van die jaren. Dit is nog voor de broedtijd. Kennelijk verzamelden de slobeenden zich in de polders (en in dit geval in het reservaat, waar het water hoog stond). De grote aantallen waren gedurende drie tellingen aanwezig, dus deze groepen bleven minstens een maand hangen. Als broedtijd worden mei en juni opgegeven. Het ging zeker niet alleen om plaatselijke broedvogels, want later in het jaar waren de aantallen normaal.

De gemiddelde aantallen in mei en juni zien we in figuur 5. Dit geeft ruwweg hetzelfde beeld als de totale aantallen, maar de stijging na 2000 lijkt wat later in te zetten. Opvallend is dat de stijging

Slobeend

Paul van der Poel

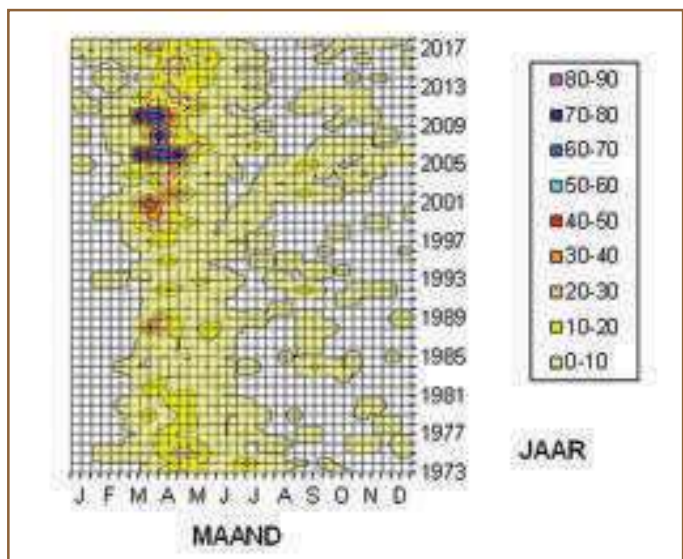
Slobeend

Kees Maring

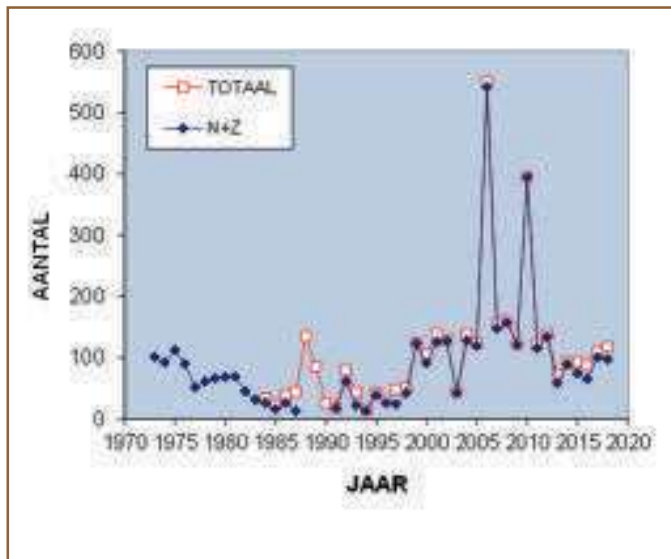
plaatsvindt in een periode waarin de landelijke broedpopulatie volgens het BMP-project van Sovon juist wat afneemt. De laatste jaren is de BMP-index stabiel, net als onze aantallen. De grootste aantallen zien we in telgebied Noord, maar de laatste paar jaar zijn de aantallen in de Oosterveent sterk gestegen.

Mogelijk hangt dit samen met het grote stuk plas-dras weiland dat daar een paar jaar geleden is ingericht. Per vierkante kilometer zijn de aantallen in de Oosterveent nu het hoogst. De aantallen in telgebied Zuid zijn veel lager. Na de broedtijd verdwijnen vrijwel alle slobeenden uit de Eempolders. Ze

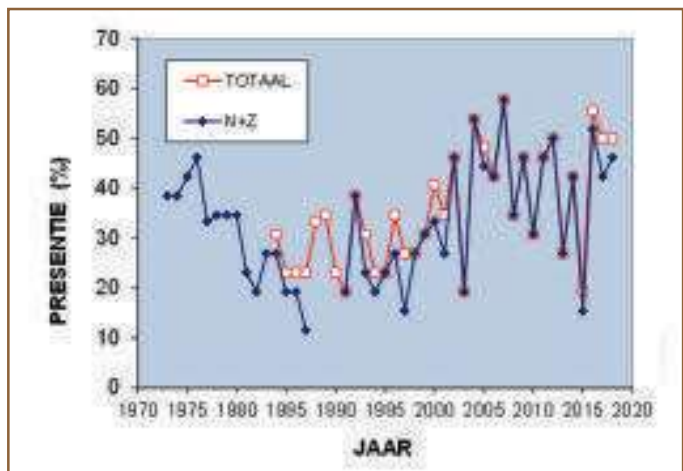
concentreren zich dan op grotere wateren zoals de randmeren. Alleen begin september zien we nog een klein piekje dat wel met de trek te maken zal hebben. In figuur 1 is dit trouwens nauwelijks terug te vinden. In de winter zijn slobeenden vrijwel afwezig.

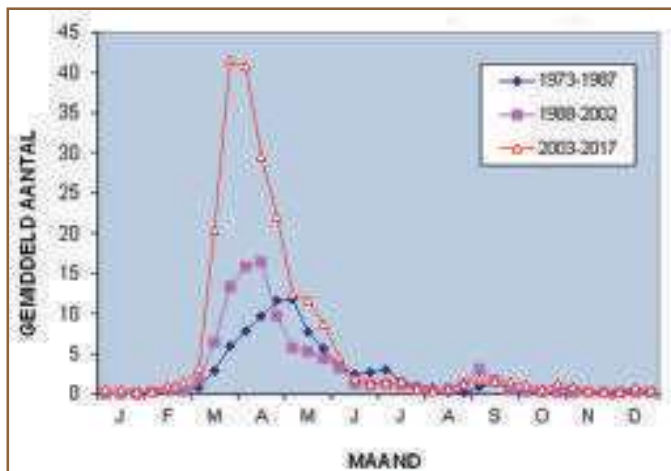
Figuur 1. Samenvatting van alle telresultaten voor de slobeend. Tot 1984 zonder de Oosterveent, vanaf dat jaar inclusief de Oosterveent.

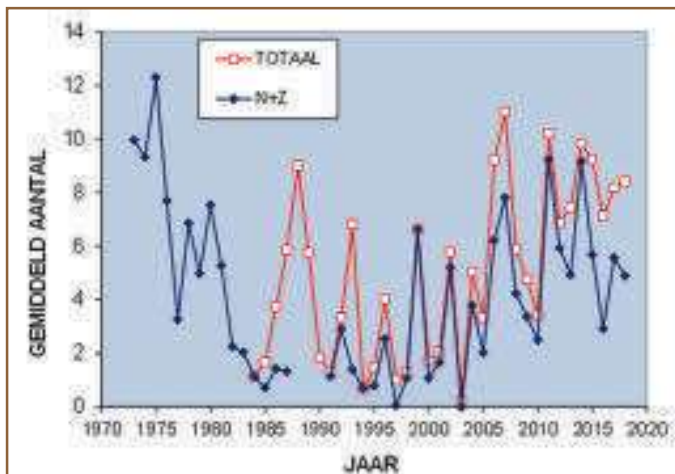
Figuur 2. Totaal aantal getelde slobeenden per jaar. De blauwe lijn geeft de aantallen zonder de Oosterveent, de rode lijn de totale aantallen.

Figuur 3. Presentie van de slobeend per jaar. De blauwe lijn geeft de presentie zonder de Oosterveent, de rode lijn de totale presentie.

Figuur 4. Gemiddeld aantal slobeenden per decade voor drie periodes van vijftien jaar.

Figuur 5. Gemiddeld aantal slobbeenden per jaar voor de maanden mei en juni (broedtijd).

Literatuur

- Jonkers, D.A., Kole, R.A. & Taapken, J. (red.), 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. VWG het Gooi en Omstreken, Hilversum.
- SOVON 1987. Atlas van de Nederlandse Vogels, Arnhem.

Een grote gele kwik in je tuin in Huizen

Loes & Paul van der Poel

Grote gele kwikstaart op de plaats rust

Paul van der Poel

Grote gele kwikstaart rust op de voerplaats bij minus 8

Paul van der Poel

Vorig jaar had Bertus van den Brink lange tijd dagelijks een grote gele kwikstaart in zijn tuin. Dit jaar was onze tuin aan De Klaver in Huizen aan de beurt. Vanaf 13 januari tot en met 19 februari 2019 foerageerde en rustte geregeld een eerste winter grote gele kwikstaart bij ons. Uit de vijver viste hij allerlei lekkers. Tot 1 februari werden de gedroogde meelwormen versmaad en werden

natuurlijk voedsel, kruimels vetbol onder de vetbolautomaat en universeelvoer gegeten. Later waren de meelwormen weer de lekkernij. Wanneer de hordes huismussen en spreeuwen te opdringerig en agressief werden, trippelde de kwikstaart een eindje weg of vloog voor een poosje naar elders. In rustige periodes rustte kwikkie, zoals we hem inmiddels noemden, op een van de stenen in de

vijverrand. Toen het vroom rustte hij op zijn buik op een van de voerplaatsen. Op 1 maart dook hij opeens weer even op. Verder zagen we langs de waterpartij bij de Zuiderzee in Huizen vermoedelijk dezelfde grote gele kwikstaart. Ook dit exemplaar was in het bezit van het eerstejaars winterkleed.